

АНОТАЦІЯ

Кушнір О. К. Економічна діагностика операційної результативності ESG-трансформацій підприємств будівельного девелопменту. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка» (галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки). – Київський національний університет будівництва і архітектури, Київ, 2026.

У дисертації розроблено теоретико-методологічні засади та методичний інструментарій економічної діагностики операційної результативності ESG-трансформацій підприємств будівельного девелопменту, обґрунтовано концептуальні положення інтеграції екологічних, соціальних та управлінських чинників у систему економічного оцінювання операційної діяльності, сформовано методичний підхід до інтегрального оцінювання результативності ESG-трансформацій та запропоновано концептуальну модель інформаційно-аналітичного забезпечення управління операційною результативністю підприємств будівельного девелопменту.

Актуальність теми дослідження обумовлена глибокими структурними змінами світової економіки, переходом до моделі сталого розвитку, посиленням міжнародних вимог щодо декарбонізації, ресурсної ефективності, корпоративної прозорості та відповідального управління, які поступово трансформують традиційні підходи до оцінювання результативності діяльності підприємств. Інтеграція принципів Environmental, Social and Governance (ESG) у корпоративне управління набуває статусу одного з ключових чинників забезпечення довгострокової конкурентоспроможності, економічної стійкості та інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання. У цих умовах економічна діагностика перестає виконувати виключно функцію аналізу фінансових результатів і трансформується у комплексний інструмент оцінювання ефективності використання ресурсів, управління ризиками, формування вартості бізнесу та

забезпечення збалансованого розвитку підприємства. Особливої актуальності зазначені процеси набувають у будівельному девелопменті, який характеризується високою капіталомісткістю, тривалими інвестиційними циклами, значним екологічним навантаженням, широким колом стейкхолдерів та визначальним впливом на формування міського середовища. Водночас існуючі методичні підходи до економічної діагностики здебільшого орієнтовані на оцінювання фінансових або окремих нефінансових показників і не забезпечують комплексного визначення впливу ESG-трансформацій на операційну результативність підприємств будівельного девелопменту, що обумовлює необхідність розвитку теоретико-методологічних засад економічної діагностики, формування інтегрованої системи показників, розроблення сучасного економіко-математичного інструментарію комплексного оцінювання та створення концептуальної моделі інформаційно-аналітичної підтримки управлінських рішень, здатної забезпечити підвищення ефективності операційної діяльності підприємств у контексті реалізації ESG-стратегії та досягнення цілей сталого розвитку.

Метою дисертаційного дослідження є розроблення методологічної платформи економічної діагностики операційної результативності ESG-трансформацій підприємств будівельного девелопменту, яка ґрунтується на інтеграції положень ESG-парадигми, сучасного методичного інструментарію комплексного оцінювання та концептуальної моделі інформаційно-аналітичного забезпечення управлінських рішень, спрямованих на підвищення ефективності операційної діяльності, забезпечення сталого розвитку та довгострокової конкурентоспроможності підприємств.

Для досягнення поставленої мети визначено та послідовно вирішено комплекс взаємопов'язаних наукових завдань, що передбачали дослідження еволюції ESG-парадигми як теоретичної основи економічної діагностики операційної результативності; систематизацію теоретико-економічних засад ESG-трансформації підприємств будівельного девелопменту; обґрунтування теоретико-

методологічних засад економічної діагностики операційної результативності; виявлення закономірностей формування операційної результативності в умовах ESG-трансформації; розроблення методичного підходу до інтегрального оцінювання результативності ESG-трансформацій; формування концептуальної моделі економічної діагностики, що інтегрує оцінювання ESG-суттєвості, систему аналітичних показників, інформаційно-аналітичне забезпечення та інструменти підтримки управлінських рішень.

У першому розділі сформовано теоретико-методологічне підґрунтя економічної діагностики операційної результативності ESG-трансформацій підприємств будівельного девелопменту на основі дослідження еволюції ESG-парадигми, розкриття економічної сутності ESG-трансформації та обґрунтування концептуальних засад економічної діагностики в умовах сталого й біосферосумісного розвитку.

Систематизовано етапи становлення концепції сталого розвитку – від екологічної економіки, теорії природного капіталу, моделей «меж зростання», стаціонарної, циркулярної, зеленої та низьковуглецевої економіки до біосферосумісної моделі розвитку. Доведено, що саме біосферосумісний розвиток є найбільш комплексною теоретичною платформою сучасної ESG-концепції, оскільки передбачає оцінювання результативності не лише за фінансовими показниками, а й за здатністю економічної системи забезпечувати відтворення природного капіталу, екологічну рівновагу, соціальну стабільність і довгострокову конкурентоспроможність. Обґрунтовано, що ESG є не окремою концепцією корпоративної звітності, а є новим етапом розвитку економічної науки, який інтегрує досягнення попередніх моделей сталого розвитку в систему стратегічного управління підприємством.

Уточнено економічний зміст категорії «ESG-трансформація підприємства», яку запропоновано розглядати як комплексний процес структурної перебудови операційної, виробничої, інвестиційної та управлінської діяльності на засадах

екологічної відповідальності, соціальної цінності та якісного корпоративного управління. Визначено ключові драйвери ESG-трансформації підприємств будівельного девелопменту, серед яких декарбонізація, енергоефективність, цифровізація управління, BIM-технології, циркулярне використання ресурсів, безпека праці, прозорість корпоративного управління, управління ESG-ризиками та взаємодія зі стейкхолдерами.

Сформовано концептуальне бачення операційної результативності підприємств будівельного девелопменту, яку, на відміну від традиційних підходів, визначено як інтегральну характеристику здатності підприємства створювати економічну вартість на основі ресурсної ефективності, процесної результативності, екологічної відповідальності, соціальної легітимності та належного корпоративного управління. Доведено, що інтеграція ESG-факторів трансформує операційну результативність із показника виробничої ефективності у багатовимірний критерій стійкості функціонування підприємства.

У другому розділі досліджено методичні засади економічної діагностики операційної результативності підприємств будівельного девелопменту в умовах ESG-трансформації, проаналізовано закономірності її формування та розроблено методичний підхід до інтегрального оцінювання. Висунуто та обґрунтовано наукову гіпотезу, відповідно до якої економічна діагностика операційної результативності ESG-трансформацій повинна ґрунтуватися на інтеграції трьох взаємопов'язаних логік оцінювання: операційної, процесної та ESG-орієнтованої, що забезпечує комплексне відображення продуктивності, процесної зрілості та довгострокової стійкості підприємства.

На основі аналізу діяльності провідних підприємств галузі встановлено закономірності формування операційної результативності в умовах ESG-трансформації. Доведено, що впровадження енергоефективних технологій, декарбонізації, цифровізації управління, BIM-моделювання, сучасних практик корпоративного врядування, розвитку людського капіталу та управління ESG-

ризиками забезпечує підвищення продуктивності використання ресурсів, зниження операційних ризиків, зміцнення інвестиційної привабливості та конкурентоспроможності підприємств.

Розроблено методичний підхід до економічної діагностики операційної результативності ESG-трансформацій, який базується на інтегрованому багатокритеріальному оцінюванні та передбачає формування системи діагностичних показників, нормування вихідних даних, ентропійне визначення вагових коефіцієнтів, розрахунок внеску критеріїв, побудову інтегрального індексу та рейтингове ранжування підприємств. Запропонований підхід забезпечує кількісне оцінювання рівня операційної результативності ESG-трансформацій, порівняльний аналіз підприємств, виявлення резервів підвищення ефективності та інформаційну підтримку стратегічного управління.

У третьому розділі розроблено методологічну платформу економічної діагностики операційної результативності ESG-трансформацій підприємств будівельного девелопменту, сформовано аналітичний інструментарій її комплексного оцінювання на засадах біосферосумісного розвитку та запропоновано модельно-прикладне забезпечення прийняття управлінських рішень щодо реалізації ESG-стратегії. На відміну від традиційних підходів, запропонована платформа інтегрує економічні, екологічні, соціальні, управлінські та цифрові компоненти діяльності підприємства в єдину інформаційно-аналітичну систему підтримки управлінських рішень.

Обґрунтовано, що економічна діагностика повинна ґрунтуватися на принципах біосферосумісного розвитку, відповідно до яких операційна результативність оцінюється не лише за економічною ефективністю, а й за здатністю підприємства забезпечувати ресурсну ощадливість, декарбонізацію, відтворення природного капіталу, соціальну цінність та якість корпоративного управління. На цій основі сформовано аналітичний інструментарій економічної діагностики, орієнтований на забезпечення довгострокової стійкості та створення

економічної вартості. Сформовано інтегровану систему інформаційно-аналітичного забезпечення економічної діагностики, що поєднує оцінювання ESG-суттєвості, систему ключових показників ефективності, інтегральний індекс операційної результативності, механізми моніторингу та підтримки управлінських рішень. Доведено, що її функціонування у режимі безперервного моніторингу забезпечує своєчасне виявлення відхилень, оцінювання результативності ESG-трансформацій та адаптивне коригування корпоративної стратегії.

Розроблено архітектуру інформаційно-аналітичного забезпечення економічної діагностики, яка інтегрує внутрішні інформаційні потоки підприємства із зовнішніми ESG-даними, міжнародними стандартами корпоративної звітності та сучасними цифровими технологіями, що забезпечує оперативне оцінювання операційної результативності, прогнозування її змін і підтримку прийняття управлінських рішень.

Запропоновано модельно-прикладне забезпечення управління ESG-трансформаціями, яке передбачає визначення пріоритетних напрямів розвитку, оцінювання альтернативних управлінських рішень, формування системи ключових показників результативності та організацію безперервного моніторингу досягнення стратегічних цілей підприємства. Сформовано логічну послідовність прийняття управлінських рішень, що охоплює проведення інтегральної економічної діагностики, визначення пріоритетів управлінського впливу, прогнозування результатів та оцінювання ефективності реалізованих заходів.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у формуванні цілісної методологічної платформи економічної діагностики операційної результативності ESG-трансформацій підприємств будівельного девелопменту, яка поєднує сучасні теоретичні положення ESG-парадигми, методичний інструментарій інтегрального оцінювання та концептуальну модель інформаційно-аналітичного забезпечення управління. На відміну від відомих наукових розробок, запропонований підхід забезпечує інтегроване оцінювання економічних, екологічних, соціальних і

управлінських аспектів діяльності підприємства, дозволяє визначати рівень операційної результативності ESG-трансформацій, обґрунтовувати пріоритети управлінського впливу та створює науково-методичну основу для підвищення ефективності діяльності підприємств будівельного девелопменту відповідно до сучасних принципів сталого та біосферосумісного розвитку.

Практична апробація підтвердила ефективність запропонованої методологічної платформи, яка забезпечує об'єктивне оцінювання операційної результативності, виявлення резервів розвитку, удосконалення управління ESG-ризиками, підвищення ефективності використання ресурсів, зміцнення інвестиційної привабливості та конкурентоспроможності підприємств будівельного девелопменту. Запропоновані методичні рішення можуть бути використані при формуванні корпоративної ESG-стратегії, системи KPI, організації моніторингу, підготовці нефінансової звітності та інформаційно-аналітичному забезпеченні управління девелоперськими проєктами.

Ключові слова: підприємство; будівельний проєкт; економічна діагностика; операційна результативність; девелопмент; сталий розвиток; біосферосумісність; економічна ефективність; економіко-математичне моделювання; цифровізація; управлінські рішення; ESG-менеджмент.

ABSTRACT

Kushnir O. K. Economic diagnostics of the operational performance of ESG transformations in construction development enterprises. – Qualifying scientific work submitted as a manuscript.

Dissertation submitted for the degree of Doctor of Philosophy in Specialty 051 Economics (Field of Knowledge 05 Social and Behavioural Sciences). – Kyiv National University of Construction and Architecture, Kyiv, 2026.

The dissertation develops the theoretical and methodological foundations and methodological toolkit for the economic diagnostics of the operational performance of ESG transformations in construction development enterprises. It substantiates the conceptual principles of integrating environmental, social and governance factors into the system of economic evaluation of operational activities, proposes a methodological approach to the integrated assessment of the performance of ESG transformations, and develops a conceptual model of information and analytical support for managing the operational performance of construction development enterprises.

The relevance of the research topic is determined by profound structural changes in the global economy, the transition towards a sustainable development model, and the strengthening of international requirements regarding decarbonization, resource efficiency, corporate transparency, and responsible governance, all of which are fundamentally transforming traditional approaches to evaluating enterprise performance. The integration of Environmental, Social and Governance (ESG) principles into corporate management has become one of the key determinants of long-term competitiveness, economic resilience, and investment attractiveness of business entities. Under these conditions, economic diagnostics is no longer limited to the analysis of financial performance but is transformed into a comprehensive tool for assessing resource efficiency, risk management, value creation, and sustainable enterprise development. These processes are particularly significant for construction development enterprises, whose activities are characterized by high capital intensity,

long investment cycles, substantial environmental impacts, a wide range of stakeholders, and a decisive influence on urban development. At the same time, existing methodological approaches to economic diagnostics are mainly focused on evaluating financial or individual non-financial indicators and therefore fail to comprehensively determine the impact of ESG transformations on the operational performance of construction development enterprises. This necessitates further development of the theoretical and methodological foundations of economic diagnostics, the establishment of an integrated system of indicators, the development of advanced economic and mathematical assessment tools, and the creation of a conceptual model of information and analytical support for managerial decision-making aimed at improving operational performance in the context of ESG strategy implementation and sustainable development objectives.

The purpose of the dissertation is to develop a methodological platform for the economic diagnostics of the operational performance of ESG transformations in construction development enterprises based on the integration of the ESG paradigm, a modern methodological toolkit for comprehensive assessment, and a conceptual model of information and analytical support for managerial decision-making aimed at improving operational efficiency, ensuring sustainable development, and strengthening the long-term competitiveness of enterprises.

To achieve this objective, a set of interrelated scientific tasks was formulated and consistently solved, including: investigating the evolution of the ESG paradigm as the theoretical basis for the economic diagnostics of operational performance; systematizing the theoretical and economic foundations of ESG transformation in construction development enterprises; substantiating the theoretical and methodological principles of economic diagnostics of operational performance; identifying the patterns governing operational performance under ESG transformation; developing a methodological approach to the integrated assessment of ESG transformation performance; and designing a conceptual model of economic

diagnostics integrating ESG materiality assessment, a system of analytical indicators, information and analytical support, and managerial decision-support tools.

The first chapter establishes the theoretical and methodological foundations for the economic diagnostics of the operational performance of ESG transformations in construction development enterprises through an analysis of the evolution of the ESG paradigm, clarification of the economic essence of ESG transformation, and substantiation of the conceptual principles of economic diagnostics under the conditions of sustainable and biosphere-compatible development.

The stages in the evolution of the sustainable development concept are systematized, ranging from ecological economics, natural capital theory, the limits-to-growth concept, steady-state, circular, green and low-carbon economy models to the biosphere-compatible development model. It is demonstrated that the latter represents the most comprehensive theoretical platform for the contemporary ESG concept, as it evaluates performance not only through financial indicators but also through the ability of economic systems to ensure the reproduction of natural capital, maintain ecological balance, promote social stability, and enhance long-term competitiveness. It is further substantiated that ESG should not be regarded merely as a corporate reporting framework but rather as a new stage in the evolution of economic science that integrates the achievements of previous sustainable development models into the system of strategic enterprise management.

The economic content of the concept of "*enterprise ESG transformation*" has been refined and is interpreted as a comprehensive process of restructuring operational, production, investment, and managerial activities based on environmental responsibility, social value creation, and high-quality corporate governance. The key drivers of ESG transformation in construction development enterprises have been identified, including decarbonization, energy efficiency, digital management, Building Information Modeling (BIM) technologies, circular resource use, occupational health

and safety, corporate governance transparency, ESG risk management, and stakeholder engagement.

A conceptual framework for the operational performance of construction development enterprises has been developed. Unlike traditional approaches, operational performance is defined as an integrated characteristic of an enterprise's ability to create economic value through resource efficiency, process performance, environmental responsibility, social legitimacy, and sound corporate governance. It has been demonstrated that the integration of ESG factors transforms operational performance from a conventional indicator of production efficiency into a multidimensional criterion of enterprise sustainability.

The second chapter investigates the methodological foundations of the economic diagnostics of the operational performance of construction development enterprises under ESG transformation, analyses the patterns governing its formation, and develops a methodological approach to its integrated assessment. A scientific hypothesis is proposed and substantiated, according to which the economic diagnostics of the operational performance of ESG transformations should be based on the integration of three interrelated assessment logics—operational, process-oriented, and ESG-oriented—thus ensuring a comprehensive evaluation of productivity, process maturity, and the long-term sustainability of the enterprise.

Based on an analysis of the activities of leading enterprises in the construction development sector, the patterns of operational performance formation under ESG transformation have been identified. It has been demonstrated that the implementation of energy-efficient technologies, decarbonization, digital management, BIM-based project delivery, modern corporate governance practices, human capital development, and ESG risk management enhances resource productivity, reduces operational risks, strengthens investment attractiveness, and improves the competitiveness of construction development enterprises.

A methodological approach to the economic diagnostics of the operational performance of ESG transformations has been developed based on an integrated multicriteria assessment framework. The approach includes the formation of a system of diagnostic indicators, data normalization, entropy-based weighting of evaluation criteria, calculation of criterion contributions, construction of an integrated performance index, and enterprise ranking. The proposed methodology provides a quantitative assessment of the operational performance of ESG transformations, enables comparative analysis of enterprises, identifies performance improvement reserves, and serves as an information and analytical basis for strategic management.

The third chapter develops a comprehensive methodological framework for the economic diagnostics of the operational performance of ESG transformations in construction development enterprises, establishes an analytical toolkit for their integrated assessment based on the principles of biosphere-compatible development, and proposes a model-based decision-support framework for the implementation of corporate ESG strategies. Unlike conventional approaches, which primarily focus on separate financial or non-financial indicators, the proposed framework integrates economic, environmental, social, governance, and digital dimensions of enterprise performance into a unified information and analytical decision-support system. This integrated architecture enables comprehensive monitoring of ESG transformation performance and provides a scientific basis for improving operational efficiency and long-term enterprise development.

It is substantiated that the economic diagnostics of operational performance should be grounded in the principles of biosphere-compatible development, according to which enterprise performance is evaluated not only in terms of economic efficiency but also through its ability to ensure resource efficiency, decarbonization, natural capital reproduction, social value creation, and high-quality corporate governance. Based on this premise, an analytical toolkit for economic diagnostics has been developed that extends traditional performance assessment by incorporating

sustainability-oriented indicators and is aimed at ensuring long-term resilience, sustainable value creation, and balanced enterprise development.

An integrated information and analytical support system for economic diagnostics has been designed, combining ESG materiality assessment, a system of key performance indicators (KPIs), an integrated operational performance index, continuous monitoring mechanisms, and decision-support instruments. It has been demonstrated that the continuous functioning of this system enables the timely identification of deviations from strategic objectives, comprehensive assessment of ESG transformation outcomes, and adaptive adjustment of corporate strategies in response to changes in both the internal and external business environment.

A conceptual architecture of information and analytical support for economic diagnostics has been developed by integrating internal enterprise information flows with external ESG data sources, international sustainability reporting standards, and advanced digital technologies. The proposed architecture provides a reliable basis for real-time operational performance assessment, forecasting future performance trajectories, and supporting evidence-based managerial decision-making throughout the ESG transformation process.

A model-based decision-support framework for managing ESG transformations has also been proposed. The framework encompasses the identification of strategic development priorities, evaluation of alternative managerial decisions, development of a system of key performance indicators, and organization of continuous monitoring of strategic objectives. In addition, a logical sequence of managerial decision-making has been developed, covering integrated economic diagnostics, identification of priority intervention areas, forecasting the expected outcomes of managerial actions, and evaluating their effectiveness. This approach ensures a systematic integration of economic, environmental, social, and governance considerations into the strategic management process and enhances the adaptability of construction development enterprises to rapidly changing business conditions.

The scientific novelty of the research lies in the development of an integrated methodological platform for the economic diagnostics of the operational performance of ESG transformations in construction development enterprises. The proposed platform combines the theoretical foundations of the ESG paradigm, a methodological toolkit for integrated performance assessment, and a conceptual model of information and analytical support for enterprise management into a coherent scientific framework. In contrast to existing approaches, the proposed methodology enables a comprehensive assessment of economic, environmental, social, and governance dimensions of enterprise performance, provides a quantitative evaluation of the operational performance of ESG transformations, supports the identification of strategic managerial priorities, and establishes a scientific and methodological basis for improving the efficiency, competitiveness, and long-term sustainability of construction development enterprises in accordance with the contemporary principles of sustainable and biosphere-compatible development.

The practical validation of the proposed methodological framework confirmed its effectiveness in providing an objective assessment of the operational performance of ESG transformations, identifying development reserves, improving ESG risk management, enhancing resource efficiency, and strengthening the investment attractiveness and competitiveness of construction development enterprises. The proposed methodological solutions can be applied in the development of corporate ESG strategies, the design of key performance indicator (KPI) systems, the organization of continuous performance monitoring, the preparation of sustainability and non-financial reports, and the provision of information and analytical support for the management of construction development projects.

Keywords: enterprise; construction development project; economic diagnostics; operational performance; construction development; sustainable development; biosphere-compatible development; economic efficiency; economic and mathematical modelling; digital transformation; managerial decision-making; ESG management